

**VILNIAUS BALTUPIŲ PROGIMNAZIJOS
GABIŲ IR TALENTINGŲ MOKINIŲ ATPAŽINIMO IR UGDYMO(SI)
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Vilniaus Baltupių progimnazijos (toliau – Progimnazija) gabių ir talentingų mokinių atpažinimo ir ugdymo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) paskirtis – numatyti bendras gabių ir talentingų mokinių atpažinimo ir ugdymo kryptis, plėtoti šių mokinių gebėjimus sudarant socialines ir edukacines ugdymo(si) sąlygas.

2. Aprašas apibrėžia gabių mokinių sąvoką, ugdymo tikslą ir uždavinius, bendruosius gabių mokinių požymius bei reglamentuoja šių mokinių atpažinimo ir ugdymo(si) organizavimą Progimnazijoje.

3. Apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **gabūs vaikai** – vaikai, galintys efektyviai įgyti žinių ir mokėjimų, juos pritaikyti naujoms problemoms spręsti, sparčiai mokytis iš patirties. Jų intelektualinių gebėjimų lygis yra labai aukštas (individualiai testuojamų standartizuotais intelekto testais intelekto koeficientas yra du standartiniai nuokrypiai ar daugiau nei vidurkis). Turėdami šiuos intelektualius gebėjimus, gabūs vaikai lenkia arba pajėgūs pralenkti panašios patirties ir aplinkos bendraamžius vienos ar kelių mokslo sričių akademiniiais pasiekimais. Šiems vaikams būdingas aukštas kūrybiškumo lygis.

3.2. **talentingi vaikai** – vaikai, turintys ypatingų gebėjimų, kurie pasireiškia vienos ar kelių meno, mokslo ar sporto sričių pasiekimais.

4. Veiksmų plano įgyvendinimas remiasi šiais principais: **prieinamumo** – visiems gabiems ir talentingiems vaikams, nepriklausomai nuo jų socialinės padėties, gyvenamosios vietos, lyties, kalbinės aplinkos sudaromos sąlygos gauti jų poreikius atitinkantį ugdymą; **individualumo** – ugdymas pagal Progimnazijos galimybes, derinamas pagal individualius gebėjimus ir talentus.

5. Gabių ir talentingų vaikų atpažinimą vykdo Progimnazijos pedagogai, švietimo pagalbos specialistai, kiti specialistai, neformaliojo švietimo atstovai ir pan., bendradarbiaudami tarpusavyje ir tardamiesi su mokinio tėvais (kitais atstovais pagal įstatymą).

**II SKYRIUS
TIKSLAS IR UŽDAVINIAI**

6. **Tikslas** – atsižvelgiant į gabių mokinių individualius poreikius, užtikrinti ugdymo(si) sistemiskumą ir nuoseklumą, tobulinti gabių vaikų atpažinimo ir ugdymo sistemą Progimnazijoje, sudarant edukacines, psichologines, socialines sąlygas.

7. **Uždaviniai:**

7.1. atpažinti gabius mokinius bei tobulinti šių mokinių atpažinimui skirtus būdus;

7.2. išplėtoti ir individualizuoti gabių mokinių ugdymo formas;

7.3. plėtoti gabių mokinių galias bei skatinti juos aktyviai dalyvauti Progimnazijos, miesto, šalies, tarptautinio lygio renginiuose, konkursuose, olimpiadose ir kt.;

- 7.4. organizuoti, numatyti ir taikyti numatytas gabių mokinių skatinimo priemonės;
- 7.5. vystyti talentingų mokinių ugdymo(si) galimybes;
- 7.6. vykdyti gerosios patirties sklaidą.

III SKYRIUS

GABIŲ IR TALENTINGŲ MOKINIŲ ATPAŽINIMAS

- 8. Gabius ir talentingus mokinius mokytojai atpažįsta vadovaudamiesi šiais kriterijais:
 - 8.1. mokinių dalykų mokymosi pasiekimai priskirti aukščiausiam pasiekimų lygmeniui;
 - 8.2. mokiniai yra olimpiadų, dalykinių, meninių konkursų, sportinių varžybų ar pan. prizinių vietų laimėtojai ar laureatai;
 - 8.3. stebimi išskirtiniai kokios nors srities gebėjimai, įgūdžiai, kūrybiškumas;
 - 8.4. atsižvelgiama į tėvų (kitų atstovų pagal įstatymą) bei kitų kolegų pastebėjimus, psichologo rekomendacijas, paties vaiko nuomonę;
 - 8.5. gabūs ir talentingi mokiniai atpažįstami per šias veiklas: dalykų pamokas, neformaliojo švietimo užsiėmimus, mokyklines įvairių mokomųjų dalykų olimpiadas, meninius, tikslųjų mokslų, kalbinius ir literatūrinius konkursus, sportines varžybas, tikslinius projektus, darbų parodas, koncertus ir kt. renginius, miesto, respublikos ir tarptautinius konkursus, olimpiadas, varžybas, projektus, festivalius;
 - 8.6. identifikuojant gabius ir talentingus mokinius, naudojantis Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro parengtais Vaiko gabumų rangavimo klausimynais 2-4 klasėms ir 5-8 klasėms (Priedas Nr. 1, Priedas Nr. 2) ir kt.

IV SKYRIUS

GABIŲ IR TALENTINGŲ MOKINIŲ UGDYMAS(IS)

- 9. Gabių ir talentingų vaikų ugdymas pagal amžių, gebėjimus ir polinkius diferencijuojamas, individualizuojamas, suasmeninamas suteikiant galimybę:
 - 9.1. pamokų metu dirbti savarankiškai atliekant aukštesniojo lygio individualias užduotis;
 - 9.2. gauti papildomas užduotis, siekiant praplėsti žinias ir įgūdžius;
 - 9.3. sudaromos galimybės tapti kitų mokinių konsultantu, grupinio darbo vadovu;
 - 9.4. rinktis įvairius mokymosi būdus ir ugdymosi erdves (įvairūs tyrimai, darbas bibliotekoje, darbas su papildomais šaltiniais ir pan.);
 - 9.5. galimybė įsisavinti kursą mokinio tempu.
- 10. Gabūs vaikai gali būti ugdomi, praturtinant ugdymo turinį tokiais būdais:
 - 10.1. išplėsti, t. y. įtraukti naujas temas, kurių vaiko bendraklasiai nesimoko;
 - 10.2. pagilinti, t. y. mokyti įprastinės dalyko mokymo programos temų, nagrinėjant išsamiau;
 - 10.3. įtraukiant sudėtingesnius temas klausimus;
 - 10.4. pateikiant užduotis, kurių atlikimas reikalautų sudėtingesnių mąstymo procesų ar sugebėjimų.
- 11. Mokytojai, dirbantys su gabiais mokiniais, turi:
 - 11.1. atsižvelgdami į mokinio mokymosi stilių, parinkti atitinkamus darbo metodus, skatinti pažintinių vaiko gebėjimų nuolatinį vystymąsi ir plėtrą;
 - 11.2. individualizuoti ir diferencijuoti ugdymo procesą pamokų metu, skirdami atskiras užduotis;

11.3. kūrybiškai taikyti įvairius mokymosi būdus (įvairūs tyrimai, darbas bibliotekoje, darbas su papildomais šaltiniais ir pan.);

11.4. skatinti mokinius dalyvauti olimpiadose, parodose, pleneruose, varžybose ir kituose renginiuose;

11.5. naudotis gabių vaikų ugdymui skirta metodine literatūra.

12. Siekdami kuo geriau išmokyti atpažinti gabius ir talentingus mokinius bei kuo efektyviau pritaikyti ugdymo turinį pagal jų poreikius, mokytojai nuolat tobulina savo profesinę kompetenciją:

12.1. dalyvauja tiksliniuose seminaruose, kursuose, konferencijose;

12.2. savarankiškai skaito pedagoginę ir mokslinę literatūrą apie gabių vaikų atpažinimą ir ugdymo metodus;

12.3. įvairiomis formomis (seminarai, atviros pamokos, pranešimai ir kt.) dalijasi savo patirtimi su kolegomis.

13. Mokytojams rekomenduojama sudaryti individualų ugdymo planą gabių mokinių gabumams plėtoti, gebėjimams ugdyti ir siekti individualios pažangos.

14. Klasių vadovai skatina mokinių tėvus (kitus atstovus pagal įstatymą) įsitraukti ir dalyvauti veikloje ugdant ypatingus mokinių gabumus.

15. Mokiniams gali būti skiriamos papildomos pamokos, neformaliojo švietimo užsiėmimai ir kt.

16. Progimnazijoje organizuojamas kasmetinis konkursas „Baltupių talentai“.

V SKYRIUS

GABIŲ IR TALENTINGŲ MOKINIŲ SKATINIMAS

17. Gabūs ir talentingi mokiniai skatinami vadovaujantis Vilniaus Baltupių progimnazijos mokinių ir klasių skatinimo tvarkos aprašo galiojančia redakcija.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Gabių mokinių ugdymo organizavimo priemonės planuojamos ir įtraukiamos į Progimnazijos metų veiklos planą.

19. Mokytojai, klasių vadovai ir švietimo pagalbos specialistai yra atsakingi už gabių mokinių atpažinimą bei ugdymą.

20. Aprašas, esant poreikiui ar pasikeitus gabių mokinių ugdymą reglamentuojamiems dokumentams, gali būti papildomas ar koreguojamas.